

GENERÁLNY ŠTÁB
OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VOJENSKÁ ŠPECIFIKÁCIA

Motorové palivá, oleje, mazivá, prevádzkové kvapaliny a špeciálne kvapaliny

JEDNOTNÉ PALIVO

Súvisiaci kód NATO	F-63
Číslo	MSU-12.2/F
Používateľ	OS SR
Súvisiace normy	D. STAN 91-91, D. STAN 91-87, DCSEA 108
Spracovateľ	Úsek kontroly kvality Centrum metrológie, skúšobníctva a OTD Rajecká cesta 18 010 01 Žilina Slovenská republika
Vydanie	
Edícia	

1. Použitie

Jednotné palivo (ďalej len „produkt“) je určené ako alternatívne palivo a ako pracovná kvapalina palivového systému pozemnej techniky so vznetovými motormi. Jeho podstatou je letecké turbínové palivo typu JET-A1 alebo palivo pod kódovým označením F-34, F-35 a JET-1.

2. Základné informácie

Produkt používaný v ozbrojených silách je zmes hydrogenačne rafinovaných kvapalných uhlíkovodíkov ropného pôvodu s bodom varu v rozpätí (160 až 280) °C. Na jeho výrobu sa môžu použiť petrolejové uhlíkovodíkové frakcie získané priamou destiláciou ropy alebo uhlíkovodíkové frakcie sekundárne upravené hydrogenáciou. Pri konečnej úprave produktu sa musia použiť odsúhlasené stanovené typy prísad v predpísanom množstve. Ide o mazivostnú prísadu S-1750. Produkt musí mať homogénny vzhľad. Pridáva sa do leteckého turbínového paliva v koncentrácii 0,1 % V/V v závislosti od stanovení hodnoty mazivosti pomocou metódy HFRR.

Poznámka: Po pridaní tejto prísady nie je možné toto letecké palivo použiť v leteckej technike.

2.1 Požiadavky na finálny produkt

Produkt musí spĺňať všetky požiadavky na fyzikálno-chemické vlastnosti podľa Tabuliek 4, 5 a 6.

3. Toxicita

Karta (list) bezpečnostných údajov produktu musí spĺňať všetky náležitosti zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a smernice 91/155/EEC.

4. Stabilita pri skladovaní, miešateľnosť

Produkt nesmie vykazovať žiadne výrazné zmeny vzhľadu a hodnoty fyzikálno-chemických vlastností počas skladovania musia byť v rozsahu povolených limitov podľa Tabuliek 4, 5 a 6. Po namiešaní s leteckým turbínovým palivom v odporúčanej koncentrácii je záručná doba maximálne šesť mesiacov (od dátumu namiešania). **Nesmie sa používať a plniť do zinkových nádob a sudov!**

Poznámka: Produkt sa nesmie skladovať a plniť do zinkových nádob a sudov.

5. Kontrola kvality a skúšanie

Kontrola kvality a skúšanie produktu sa zabezpečuje podľa požiadaviek Vojenskej špecifikácie pre letecké turbínové palivo v súlade so STANAG 3149.

5.1 Vzorkovanie

Vzorky na skúšanie sa musia odoberať podľa STN EN ISO 3170, 3171 alebo ASTM D 4057 a podľa požiadaviek skúšobných noriem.

5.2 Skúšobné metódy

Skúšobné metódy sú stanovené v Tabuľkách 4, 5 a 6. Akceptovateľné je použitie štandardných skúšobných metód STN/EN/ISO/ASTM.

5.3 Kontrola kvality dodaného produktu

Kontrolu vstupných materiálov treba vykonať podľa rozhodujúcich fyzikálno-chemických vlastností v Tabuľkách 4, 5 a 6 v akreditovanom vojenskom laboratóriu CMSaOTD Žilina.

Odberateľ si vyhradzuje právo pred dodaním produktu vyžiadať minimálne päť litrov vzorky produktu (upresnenie podľa nakupovaného množstva) z každej šarže a vykonať analýzu určených rozhodujúcich fyzikálno-chemických vlastností podľa Tabuľky 4, 5 a 6 v akreditovanom vojenskom laboratóriu CMSaOTD Žilina. Pri reklamácií sa na riešenie sporu využijú ustanovenia a postupy aktuálnej STN EN ISO 4259.

6. Kodifikácia produktu

Produkt podlieha kodifikácii v súlade so STANAG 4177 – Jednotný systém získavania údajov, podľa § 13 zákona č. 11/2004 Z. z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany v znení neskorších predpisov a podľa § 3 vyhlášky Ministerstva obrany Slovenskej republiky č. 476/2011 Z. z., ktorou sa stanovujú podrobnosti o metodike spracovania návrhu kodifikačných údajov, o programovom vybavení na spracovanie návrhov kodifikačných údajov, o návrhu kodifikačných údajov a o povinnostiach dodávateľa produktu.

Výrobca – dodávateľ je povinný dodať návrh kodifikačných údajov pre produkt opisnou metódou na vlastné náklady podľa príslušných právnych a technických noriem.

6.1 Štátne overovanie kvality

Produkt podlieha štátnemu overovaniu kvality výrobkov a služieb podľa zákona č. 11/2004 Z. z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní výrobkov a služieb na účely obrany v znení neskorších predpisov.

Výrobca produktu vydá písomné vyhlásenie o zhode s technickými predpismi, vrátane spôsobu posudzovania zhody, a na požiadanie predloží doklady o použitom postupe posudzovania zhody a vyhlásenie o zhode zástupcovi pre štátne overovanie kvality.

6.2 Základná dokumentácia

Pri dodaní produktu je potrebné dodať aj túto dokumentáciu:

- a) kartu (list) bezpečnostných údajov na produkt podľa zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh,
- b) protokol o skúške (certifikát) vykonanej akreditovaným (autorizovaným) laboratóriom podľa požiadaviek uvedených v Tabuľke 4, 5 a 6,
- c) dokumentáciu deklarujúcu zloženie produktu, aditíva, komponenty, ich pomer v konečnom produkte a názov produktu,
- d) ďalšiu dokumentáciu:

1. certifikát kvality radu ISO 9000,
2. deklaráciu o používaní produktu v armádach NATO.

7. Balenie a značenie preberaného produktu

Produkt sa môže do ozbrojených síl preberať vo vhodnom originálnom balení a musí byť v súlade so Zákonom č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

8. Informácie o preprave a doprave

Produkt možno do ozbrojených síl prepravovať v železničných cisternách a na automobilových prepravníkoch. Pre dopravu po železnici i cestnú dopravu platia medzinárodné prepravné predpisy RID a ADR pre prepravu nebezpečných nákladov.

Tabuľka 1 Cestná/železničná preprava (ADR/RID)

P. č.	Požiadavka	Norma
1	2	3
1.	UN kód	1863
2.	Identifikačné číslo nebezpečnosti látky	30
3.	Klasifikačný kód	F1
4.	Trieda	3
5.	Bezpečnostné značky	3

Tabuľka 2 Námorná preprava (IMDG)

P. č.	Požiadavka	Norma
1	2	3
1.	Class or Div.	3
2.	PG	II
3.	EmS – číslo	F-E, S-E
4.	IBC	IBC02

Tabuľka 3 Letecká preprava (IATA)

P. č.	Požiadavka	Norma
1	2	3
1.	Class or Div.	3
2.	PG	II
3.	Pkg Inst	Y305
4.	ERG Code	3L

9. Požiadavky na fyzikálno-chemické vlastnosti

Tabuľka 4 Vlastnosti leteckého paliva – LTP typ JET-A1

P. č.	Fyzikálno-chemické vlastnosti	Stanovené hodnoty	Skúšobná norma	Kontrola	
				A	B2
1	2	3	4	5	6
1.	Vzhľad	vyhovuje	vizuálne	X	X
2.	Destilačná charakteristika, °C, Začiatok destilácie min. 10 % V/V predestiluje do teploty, max. 20 % V/V predestiluje do teploty 50 % V/V predestiluje do teploty 90 % V/V predestiluje do teploty koniec destilácie v °C, max. destilačný zvyšok, % V/V, max. destilačné straty, % V/V, max.	160 200 – – – 280 1,5 1,0	STN EN ISO 3405 ASTM D 86	X	X
3.	Bod vzplanutia v UT podľa Pensky – Martensa, °C, min.	50	STN EN ISO 2719 ASTM D 93	X	X
4.	Hustota pri 15 °C, kg/m ³ , v rozpätí	775-840	ASTM D 1298 ASTM D 4052 STN EN ISO 3675 STN EN ISO 12185	X	X
5.	Bod kryštalizácie, °C, max.	-50	ASTM D 2386	X	X
6.	Kinematická viskozita, mm ² /s – pri 20 °C, min. – pri -20 °C, max.	1,3 8,0	ASTM D 445 STN EN ISO 3104	X X	X
7.	Výška nečadivého plameňa, mm, min. alebo výška nečadivého plameňa, mm, min. a súčasne obsah naftalénov, % w/w, max.	25 19 3,0	STN 65 6153 ASTM D 1322	X X	
8.	Výhrevnosť MJ/kg, min.	43,0	ASTM D 3338 ASTM D 4809	X	
9.	Obsah živcových látok, mg/100cm ³ , max.	3,0	STN EN ISO 6246 ASTM D 381	X	
10.	Obsah celkovej síry, % w/w, max.	0,1	ASTM D 1266 STN EN ISO 20846	X	
11.	Obsah merkaptanickej síry, % w/w, max. Doctor test	0,001 negatívna	ASTM D 3227	X X	
12.	Obsah arómatov, % V/V, max.	20	STN 65 6152 ASTM D 1319	X	
13.	Obsah popola, % w/w, max.	0,001	STN EN ISO 6245 ASTM D 482	X	

P. č.	Fyzikálno-chemické vlastnosti	Stanovené hodnoty	Skúšobná norma	Kontrola	
				A	B2
1	2	3	4	5	6
14.	Termická stabilita v dynamických podmienkach (JFTOT) 150 min pri 260 °C zmeny trubice (stupeň) zmena tlaku v mm Hg, max.	menej ako 3 20	ASTM D 3241	X	
15.	Vzájomné pôsobenie paliva a vody – fázové rozhranie (stupeň), max. – oddelenie fáz (stupeň), max.	1b 2	STN ISO 6250 ASTM D 1094	X	X
16.	Vodný separometrický index (MSEP) – bez prísad SDA, CI/LI (stupeň), min. – s prísadami SDA, CI/LI, min.	85 70	ASTM D 3948	X	
17.	Korozívnosť na meď/3 hod./100 °C, stupeň, max.	1b	STN EN ISO 2160 ASTM D 130	X	
18.	Elektrická vodivosť, pS/m, v rozpätí	50 – 450	STN ISO 6297 ASTM D 2624	X	X
19.	Číslo kyslosti (TAN), mg KOH/g, max.	0,015	ASTM D 3242	X	
20.	Obsah vody podľa Karl – Fischera, mg/kg, max.	90	STN EN ISO 12937 ASTM D 6304	X	
21.	Obsah nečistôt, mg/dm ³ , max. (stupeň)	1,0 A, B, G-3	ASTM D 5452 ASTM D 2276 ISO 4406	X	X
22.	Mazivosť podľa BOCLE SWD d _w , s mazivostnou prísadou CI/LI, mm, max.	0,65	ASTM D 5001	X	
23.	Mazivostná prísada S-1750, % V/V, max.	0,1	DCSEA 751 MSU-414.9/S	X	

Tabuľka 5 Vlastnosti prísady S-1750

P. č.	Fyzikálno-chemické vlastnosti	Stanovené hodnoty	Skúšobná norma	Kontrola	
				A	B2
1	2	3	4	5	6
1.	Vzhľad	vyhovuje	vizuálne	X	X
2.	Farba	bezfarebná až jemne žltá	vizuálne	X	X
3.	Hustota pri 15 °C, kg/m ³ , max.	963	STN EN ISO 3675 STN EN ISO 12185	X	X
4.	Kinematická viskozita, mm ² /s 40 °C, v rozpätí -20 °C, max.	1,4 – 2,0 12	STN EN ISO 3104 ASTM D 445	X X	X X
5.	Bod tečenia, °C, max.	-30	ASTM D 97	X	
6.	Bod vzplanutia v UT podľa Pensky – Martensa, °C, min.	60	STN EN ISO 2719 ASTM D 93	X	X

P. č.	Fyzikálno-chemické vlastnosti	Stanovené hodnoty	Skúšobná norma	Kontrola	
				A	B2
1	2	3	4	5	6
7.	IČ referenčnej S-1750, body	vyhovuje	ASTM E 1252	X	

Tabuľka 6 Vlastnosti leteckého paliva po pridaní mazivostnej prísady

P. č.	Fyzikálno-chemické vlastnosti	LTP s prísadou 0,1 % V/V S-1750	Skúšobná norma	Kontrola	
				A	B2
1	2	3	4	5	6
1.	Cetanový index leteckého turb. paliva po pridaní prísady S-1750, (jednotky), min.	42	STN EN ISO 4264	X	X
2.	Mazivosť pri 60 °C: – HFRR (µm), max.	460	STN EN ISO 12156-1	X	
3.	MSEP, min.	70	ASTM D3 948	X	
4.	Vzájomné pôsobenie paliva a vody: – fázové rozhranie (stupeň), max. – rozdelenie fáz, max.	1b 2	ASTM D 1094	X X	
5.	IČ zmesi F-35/S-1750	vyhovuje	ASTM E 1252	X	